

Revistă săptăminală a Așezămintelor culturale

ȘCOALA PE CARE O VISA EMINESCU

În Arhivele Iașului există numeroase documente școlare scrise de mîna lui Mihail Eminescu, a revizorului școlar care a bătut drumurile acestei regiuni. Marele nostru poet pune tot sufletul în slujba luminării poporului, redactînd către autoritățile adrese peste adrese, în care cerea să se îndrepte stările de lucruri. Îndignarea lui se manifesta din plin pentru faptul că sate întregi rămîneau fără învățător sau că din anumite dușmăni politice, unii bieți învățători erau dați afară. Sînt multe satele din jurul Iașului, din părțile Vasluiului pe care le-a vizitat Eminescu.

Acum vreo nouă decenii, revizorul școlar Eminescu, trecînd pe la școala din Tansa ce se rezuma la o cămăruță scundă, neaerisită și neluminată, scria cu inima strînsă de durere: „Dacă frecvența este mică, cauza e a se căuta numai în nebreblia administrației comunale, care privește școala ca un lucru de prisos, închiriază un local nesuficient, în care pot încăpea doar 30 de copii, lasă și acest local descoperit și în stare proastă, nu cumpără cărțile și ustensilele necesare bugetului și prevede peste tot sume neînsemnate în bugetul ei pentru școală încît tot bugetul școlii e cît a treia parte din leada domnului primar”.

Care este situația azi la Tansa?

Nu se exagerează cu nimic dacă se spune că ea este așa cum o visa revizorul școlar Eminescu. Școala veche — nu cea menționată în raport — a devenit de mult necorespunzătoare. Alături de ea există o clădire modernă, înzestrată cu laboratoare, cu mobilier construit după cele mai recente proiecte. Ca omagiu adus marelui poet, noua școală poartă numele lui Eminescu.

Dar nu numai Tansa beneficiază de asemenea școală. În Scheia, Băcești, Dăgita, în altele și altele alte comune găsești școli noi, moderne, care au depășit cu mult școala pe care o visa Eminescu.

Mergînd pe urmele lui acum, cînd școlarii se pregătesc să înceapă noul an de învățătură, nu poți avea decît satisfacții. Școlile noi, bine înzestrate, existente la tot pasul, reflectă grija arătată de partid, ilustrează rodul măsurilor luate în permanență pentru consolidarea școlii și culturii.

În regiunea Iași — ca să ne referim numai la ea — nu există sat oricît de îndepărtat, oricît de învățător. În locul camerelor întunecoase în care învățau laolaltă toate clasele s-au clădit școli pe măsura laolaltă noastre, a societății noastre. Sporirea numărului de elevi și trecerea la învățămîntul general de opt ani au cerut extinderea spațiului școlar, reamenajări. Din 1948 și pînă la începutul anului acestuia, în regiune s-au clădit 2 677 săli de clasă, dotate cu material didactic de calitate superioară.

Pe pupitrele elevilor școlii, în clasele I—VIII, s-au așezat la începutul anului manuale gratuite. În anul școlar 1964—1965 valoarea manualelor se cifra la aproape opt milioane lei. Acum, prin hotărîrea Congresului al IX-lea al partidului, toți elevii școlilor generale și liceelor vor primi manuale gratuite, ceea ce constituie un ajutor substanțial dat părinților și copiilor.

În satele prin care a trecut Eminescu, ca de altfel în toate satele patriei noastre, numărul cadrelor didactice a sporit considerabil.

Această „densitate” se simte pretutindeni. Iată, de pildă școala din Osoi. Aici erau, ca în surghiun, cîțiva învățători care se rînduiau, predînd doar în două săli de clasă. Astăzi numărul cadrelor didactice — învățători și profesori — este altfel de mare încît numai ele ar putea umple o sală de clasă. Cadre didactice specializate dezbătuie tainele chimiei, pe table se scriu calcule algebrice complicate.

„Apostolatul” nu este plătit, ca în trecut, cu moartea de fizie din cauza foamei și frigului. Fostele mele învățătoare Olimpia Nicolau și Elena Gălățeanu au fost două dintre victime, răpuse în floarea vârstei. Acest capitol dureros a fost încheiat pentru totdeauna iar cadrelor li se asigură condiții optime pentru a-și exercita nobila lor misiune.

Arhivele, care au adunat pe filele documentelor măturii dureroase din viața școlii, adaugă altele, de altă natură, total deosebite. Sînt măturii ale unei școli înfloritoare. E școala ce o întîlnești pretutindeni, pe întreg cuprînsul patriei noastre.

CONSTANTIN SIRBU

Oare la școală învățăm să desenăm?...
Fotografie: T. IOANEȘ

În pag. 4—5:

Omagiu creatorului
anonim: poporul
de CONSTANTIN
PRISNEA
La Mircești
de ION ISTRATI

În pag. 6:

Din lumea
animalelor
de acad. EUGEN
A. PORA

În pag. 7:

Pe glob:
UGANDA

IOAN GRIGORESCU:

«ZIG-ZAG PE MAPAMOND»

Zigzag pe mapamond, ultimul volum de reportaje al lui Grigorescu, îi prilejuește cititorului o călătorie fără exotism în țări exotice, ca India și Indonezia — prin două cicluri care cuprind ca într-o paranteză reportajele despre Uniunea Sovietică și Polonia, America și Franța, Grecia și Cipru. Cartea reunește în general între copertele sale cele mai izbutite reportaje semnate de autor, unele apărute în alte volume, altele în presă, altele inedite. Sintem prin parcursul lor martorii activității ai unei vaste desăsurări de peisaje și monumente de cultură, ai unei confruntări cu oameni și obiceiuri diverse, ai unei demistificări continue, puse în slujba cititorului, cartea realizează, în urma parcurerii paginilor, o imagine nouă și mai densă a lumii prin care îl poartă reporterul. Acesta a ținut totodată ca noua lui carte să fie în același timp o pledoarie împotriva exotismului pretentios (care își mai găsește încă loc în nota de călătorie) împotriva contemplativității pasive, militând pentru o poziție activă a reporterului față de viață. Ni se perindă astfel prin fața imaginii ale îndepărtatelor Indonezia și India, cu vegetația lor diversă, cu oamenii și societatea, ocupațiile și obiceiurile lor specifice, cu marile lor monumente de artă, cu lupta lor pentru un trai mai bun și libertate națională. Urmează „America dintr-o privire”, cu tehnica ei înaintată, cu marile sale contradicții, cu beția reclamei, cu nenumăratele mistificări de acolo, pe care autorul nu ezită a le numi ca atare. E coșmarul unei lumi unde domnește o mare trepidatie și o tehnicizare nu odată insuportabilă a vieții. În punctele de

echilibru însă, toate acestea apar atenuate, dând naștere unei certe prosperități. După o trecere scurtă dar instructivă prin Cipru, autorul zăbovește mai îndelung în Polonia, „pe stînga și pe dreapta Vistulei”, unde reliefează eroica rezistență antifascistă a polonezilor, frumusețea țării acestora, renașterea ei continuă după război, cu impresionanta ambiție a noilor gospodari de a reconstrui unele cartiere, Varșovia întreagă, exact cum a fost înainte, cu frumusețile și chiar urîșeniile de atunci. Cu sufletul încărcat de impresii de pînă acum cititorul trece în continuare în Grecia, reportaj după a cărui lectură îți vine să exclami din nou cu autorul „Inima mea e în Elada”. Vin la rînd cele „optsprezece popasuri în Caucaz” și împrejurimi, conturându-se astfel o imagine a lumii sovietice, după care autorul ne poartă într-o agreabilă plimbare prin Franța de azi și de demult, pentru a încheia cu acel vibrant reportaj: „India învață să suridă”, subintitulat „Fals tratat de exotism”.

Un instinct al detaliului bine țesut în mișcarea panoramică a pasajelor, un refuz al „poeticului” cu orice preț, un simț al măsurii lucrurilor și al specificului acestora, refuzul concluziilor didactice servite agasant cititorului, fac lectura atrăgătoare, pagina vie și colorată, iar din actuala carte a lui Ioan Grigorescu un succes însemnat al său și al reportajului nostru în genere. E concentrată aici nu numai o viziune polemică asupra lumii prin care a umblat, ci și una asupra modalităților și cerințelor reportajului modern, relevînd în autor un slujitor fervent al celor pentru care scrie.

G. MUNTEAN

Seară de program artistic la obștinul cultural din Dacia Română, raionul Sebeș.

NU NUMAI PE HÎRTIE

Am vrut să aflăm din cine e format consiliul de conducere al căminului cultural din comuna Poiana, raionul Turda. Pentru aceasta, am deschis jurnalul activității culturale la pagina unde indeobște sînt trecute numele celor din consiliu. Pagina era de un alb imaculat. Directorul fiind plecat la examene, ne-am adresat bibliotecarei Justina Mureșan. După ce i s-a întipărit pe față uimirea, de parcă am fi întrebat-o despre componența forumului roman, bibliotecara ne-a spus:

— Sînt aici din luna martie dar încă n-am aflat cine e în consiliul de conducere al căminului. Nu s-a ținut nici o ședință, nimeni n-a venit să-mi spună ceva despre această problemă. Poate că totuși există...

Un consiliu de conducere al căminului cultural nu există numai prin faptul că a fost ales. Existența sa trebuie să fie dovedită prin munca pe care o depune. Decl. în comuna Poiana nu se poate vorbi despre un asemenea consiliu din moment ce de o jumătate de an el nu și-a manifestat prezența și nici năcar nu s-a făcut cunoscut bibliotecarei. Sprijinul consiliului ar fi fost necesar, dat fiind mai ales slaba activitate și neglijența ce domnește în bibliotecă. Dar se pune întrebarea: ce a făcut bibliotecara, pentru activizarea consiliului din care face parte? Răspunsul nu e greu de ghicit și poate fi sintetizat într-un cuvînt: nimic.

Munca consiliilor de conducere ale căminelor culturale a constituit subiectul documentelor noastre și în comuna Unirea și Ciurbrud, tot din regiunea Cluj. Deși în aceste comune, consiliile sînt cunoscute și aduc o oarecare contribuție la desăsurarea activității culturale, ele nu s-au întrunit de foarte multă vreme. E necesar ca membrii consiliului să se întrunească cel puțin o dată pe trimestru. Analizînd periodic activitatea căminului ei au datoriat să contribuie la alcătuirea planului de muncă în lumina necesităților comunei, a dorinței oamenilor. Deoarece membrii consiliului lucrează în diferite activități, pot veni cu sugestii menite să îmbunătățească, să îmbogățească viața culturală.

Un exemplu în această privință ne-a dat tovarășul Iosif Kovacs — directorul căminului din Ciurbrud, spunîndu-ne că directoarea școlii a făcut propuneri interesante privind aportul muncii culturale la educarea tineretului. Ca urmare a fost introdusă în plan o manifestare cu tema: Exemplul părinților în păstrarea avutului obștesc. Dacă toți membrii consiliului ar dovedi că se preocupă ca planul să fie bine conceput, mai bogate ar fi roadele.

Nu este ușor să pui la dispoziția sătenilor o hrană culturală, variată și atrăgătoare. Directorilor căminelor din Unirea și Ciurbrud, deși dau dovadă de pricepere, le este greu să găsească singuri cele mai bune soluții.

Atît la Ciurbrud cît și la Unirea sînt prezentate regulat manifestări culturale. Privită însă în ansam-

blu, activitatea este prea monotona, manifestările mai interesante sînt rare. În comuna Unirea, de pildă, nu s-a mai ținut o seară de calcul din luna mai. Cofășenii din Ciurbrud au asistat cu plăcere la experiențele științifice făcute la cămin în luna iunie. De atunci de ce nu s-a mai programat o asemenea manifestare?

Fără de posibilitățile existente în special în Unirea, munca culturală a rămas în urmă. Nu este vorba de cantitatea acțiunilor culturale, ci de conținutul lor, care poate fi mai atractivă.

O muncă colectivă în conducerea acestor cămine culturale — și tocmai în acest scop au fost create consiliile — ar învia viața culturală. Împlinind preceptele cu entuziasm, membrii consiliului pot face ca activitatea căminelor să cuprindă manifestări bine organizate, inspirate din realitatea satelor.

A. CROITORU

Gheorghe Ion, brigadier legumicol la C.A.P. Curcani, raionul Oltenița, în fața bibliotecii sale personale.

Vă invit la cinematograful. Ce film o să vedem? Da' ce eu am spus că vă invit la film? Mergem la cîteva cinematografe săgești din regiunea Craiova. Eu am fost mai deunăzi și după ce vă voi spune ce-am găsit pe acolo, dacă mai aveți curaj, poftiți. Ajung la Ciutura și cînd să intru în cămin, văd un șanț în care licărea ceva.

— Ce cauți acolo, ai găsit vreun comoară? îl întreb pe omul din tranșee.

— Aici mi-e locul. Sînt operator și asta-i cabina de lectie.

Cu gîndul la minunile secolului 20, plec Belouș. Aici altă poveste: spectatori înăuntru, operatorul și aparatele afară. Impresionat, îl iau ușor pe operator:

— Ce faceți dacă plouă?

— Nu-mi pasă, sînt doar în cabină.

— Care cabină, că n-o fi invizibilă.

MAI TARE
CA-N FILME

— Nu, zice, e promisă. De trei ani, de cînd a fost desăcută cea veche. Am ajuns barometrul satului. Cînd e film, n-are voie să plouă.

Călătoria începuse să devină mai tare ca în filme. O iau ușor spre comuna Șopotu. Ajung la cămin, deschid ușa, dar o închid repede: înăuntru cîțiva oameni în costume de baie. Mă mai uit o dată să văd dacă nu cumva nimerisem la vreun ștrand de noapte. Nu greșisem, era căminul. Văzîndu-mă ne-

dumerit unul începu să-mi explice:

— Facem plajă prin autosugestie. Ecranul face învelișuri, că e prins doar în două cuie și-l mai bate și vîntul, că de geamuri ducem lipsă.

Am plecat înapoi spre oraș, cu hotărîrea fermă de a da un anunț: „Vizitați cu încredere cinematografele săgești din raionul Craiova”. Mai știți, poate se sesizează cineva.

MIRCEA IORGULESCU

Nesecatele
resurse
interne

CE SPOREȘTE ȘI CE DIJMUIEȘTE VENITUL

Ca așezare, Chichișul e demn de invidiat; îl îmbrățișează două ape: Oltul și Riul Negru, ambele cu debit constant și abundent. Pământul e bun, cooperatorii gospodari și cu o veche experiență de producție. Și s-au orientat bine în alegerea acelor culturi cărora condițiile de sol și climă de aici le priesc. (Au teren aluvionar cu strat fertil de 1,5 m). Este vorba de sfoclă de zahăr de pe care cooperativa agricolă încasează anual un milion lei. Ei livrează fabricii din Bod și sfoclă timpurie, al cărei preț se știe, e mai mare. Suprafața de grădină s-a micșorat anul acesta cu 2 hectare. Rațiunea acestei măsuri? Climatul rece nu permite o coacere rapidă și o valorificare avântoasă. Când se coc aici roșiile, pe piața Brașovului se găsească de mult aduse din alte părți. Au mărit în schimb suprafața destinată cartofilor timpurii. O primă tranșă de 110.000 lei realizată din vânzarea cartofilor le-a și intrat de acum în casă, fapt care nu se petrece anul trecut pe aceeași vreme.

Cooperatorii din Chichiș, regiunea Brașov, s-au fixat din anul acesta la solul de grâu de cea mai mare productivitate: „Bezostara” care le-a dat o producție de 2.500 kg la hectar. Păcat că încercarea soiurilor noi a fost făcută în zădărnici, cu o neîncredere nejustificată. O dovadă este că au menținut până acum în cultură „Cenadul”, care de trei ani de zile dă producție slabă.

Iosif Ilies, președintele cooperativei agricole din Chichiș și inginerul agronom Gheorghe Vognar spun că la ei s-a creat obiceiul de a se face neîncredere comparativ între cheltuieli și beneficii.

— Eu — zice președintele — socotesc cu nevesta fiecarei ban, stabilesc o urgență a cheltuielilor și mai ales grija de a le face cu tolos. Ca președinte nu-mi rămâne decât să aplic principiile acestea și la cerințele gospodăriei mari.

L-am asigurat că un gospodar care se respectă nici n-ar putea proceda altfel.

Așa se face că de la cicoare le rămân, după calculele amintite, un câștig net de 5.500 lei la hectar. Lotul semincer de sfoclă aduce, fără cheltuielile de producție, 320.000 lei. L-au mărit la atare anul acesta de la 9 la 25 de hectare. O problemă cu dublu aspect, material și moral, e retribuirea suplimentară, cu a cărei aplicare sint deocamdată la început. Asta după ce au văzut că oamenii, interesați de soarta producției, au realizat pe 140 ha de sfoclă un spor de 18 vagoane.

La cooperatorii din Chichiș există dorința căutării, înțelegerea necesității de a sporii mereu venitul. O cercetare amănunțită arată că unele lucruri ale problemei, ca cele amintite, trag venitul în sus, altele dimpotrivă. Cele două forțe ajung până la urmă, ca în legile mecanice, să se anuleze reciproc. De doi ani de zile, venitul cooperativei agricole din Chichiș se menține — cu puțin de drept — sub cifra planificată. Dar chestiunea este ca el să fie depășit, ca oamenii să câștige tot mai mult într-o cooperativă ca aceasta cu un pământ de gradul întâi de fertilitate.

...Așadar Chichișul e invidiat pentru așezarea sa la cumpăna apelor. Pentru felul cum sint folosite aceste ape nu sint însă temeiuri de invidiat. Fiindcă — cititi bine — nici un metru pătrat din pământul cooperativei agricole de producție din Chichiș

nu e irigat. Prima explicație pe care o dau gazdele este că n-au nevoie de apă, fiindcă regiunea e avantajată de un regim pluviometric bogat. Duși de credința asta, de doi ani de zile îi dijmuieste seceta. Șeful brigăzii a doua de cimp, Toma Plugar spune: „Sint crăpăturile în pământ cât dejetu”. Il ascultam și declarația aceasta auzită de confluența a două ape mi se pare de necrezut. Cu inginerul agronom, om inventiv altminteri și înzestrat cu un dezvoltat simț al realității, am făcut un calcul: La varza de toamnă și la castraveți s-au pierdut din producție, din cauza secetei, zece tone, (dintr-o dată 15.000 lei).

Am continuat calculul: S-ar putea iriga cu posibilitățile deja existente, 50 hectare de sfoclă și lucernă și 80 hectare fineată. Prin irigarea suprafețelor furajere se câștigă în plus 1.000 de unități nutritive la hectar. Ceea ce ar însemna — altfel exprimat — 2.000 litri de lapte pentru fiecare hectar de lucernă irigată. Cooperativa agricolă din Chichiș a îndreptat grosul cheltuielilor spre construcțiile zootehnice și modernizarea grajdurilor de animale. Irigării — pe care consiliul de conducere a hotărât să fie „prin aspersie” — îi vine rindul peste un an sau doi. I s-a dat consiliului de conducere sugestia să mobilizeze bratele pentru efectuarea în primă urgență a unui sistem de canale. Dar explicația vine repede: „Avem foarte multe rădăcinoase și ele cer forțe de muncă, nu glumă”. Într-adevăr, cooperatorii au fost arhicupați cu prașilele manuale. Fiindcă dintr-o greșită înțelegere, nu au fost puse la treaba asta tractoarele.

Am citat numai câteva exemple. Nu ne mai oprim asupra celor întâmplătoare. Le-am menționat pe cele mai senozose pentru care conducerea cooperativei are pregătite argumentări. Dar nici un argument nu stă în picioare când el nu e în stare să servească cauza sporirii veniturii.

...La Chichiș se simte, credem, nevoia unui curent de opinie în favoarea unei bune distribuiri a forței de muncă, a folosirii complete a tot ce le pune la dispoziție tehnica agricolă modernă ca și poziția lor geografică avantajoasă.

V. TOSO

La G.A.S. Scorajeni, raionul Botoșani se pregătește terenul pentru însămînțările de toamnă

DOUĂ ÎNTREBĂRI ȘI O PROPUNERE

„De ce?”

A sosit toamna. A sosit așa fără să întrebe pe nimeni dacă-i conviene ori nu. Și pentru că știut este, de la mie la mare, că după toamnă vine iarna cu lapovită și ninsoși, cu geruri uneori năprasnice, unii prevăzători au luat măsurile care să-i pună la adăpost de eventualele neplăceri. S-au întrebat, așadar, cum stau cu construcțiile pentru adăpostirea animalelor? Ca buni gospodari, membrii unor cooperative agricole s-au îngrijit de repartiții în materiale de construcție. Au făcut demersuri și în scurt timp au intrat în stăpînirea repartițiilor. Fertilii oamenii au cerut la I.C.R. Bujoru să li se pună la dispoziție, pe baza repartițiilor, materialele trebuitoare. Dar... I.C.R. De jeru nu s-a grăbit. De ce oare se întrebă oamenii? Tovarășii de la I.C.R. nu știu

că timpul prielnic pentru executarea construcțiilor nu ține o veșnicie?

Cu aprobarea cui?

Furajele, se știe, sint destinate animalelor. Cînd ele, adică furajele, sint produse pe terenul cooperativei agricole, faa parte din ceea ce numim avutul obștesc, și se dau pentru hrănirea animalelor proprietate obștească, în primul rînd și pentru animalele proprietate personală a membrilor cooperativei după zilele de muncă luate de către aceștia.

Se mai eunoso și alte cazuri? Da. Se mai eunoso. În comuna Bunești, din regiunea Brașov, de pildă, cineva a născocit că furajele cooperativei agricole mai pot fi împărțite și altora care, nimio de zis, muncesc și ei, dar nu în cooperativă agricolă. Atunci cu aprobarea cui se dau?

Aceasta e întrebarea membrilor cooperativei din Bunești. Poate le vor răspunde tovarășii președinți al cooperativei agricole și sfatului popular comunal.

Deocamdată o propunere

Comuna Dersca se află în raionul Dorohol. Aici, ca și în mii de sate din țară se află un cinematograf și oameni iubitori ai filmului. Dar la Dersca se mai află, din păcate, și un operator, pe nume Vasile Pietraru care, prea des, pune răbdarea oamenilor la grea încercare.

„Socotim, arată oame-nii, că nu cetățenii ar trebui să-l aștepte pe operator pînă binevoiește să se obosească a veni la program, ci invers”.

Deocamdată e o propunere. Poate se mai găsească și alte soluții.

PREGĂTIM NOUA RECOLTĂ

Pentru mecanizatorii din brigada pe care o conduc, munca pe cimp n-a încetat. Ea continuă cu și mai multă însuflețire. Acum, după ce grîul de pe 1.250 hectare, pe care l-am recoltat aici la cooperativa agricolă din comuna Ion Roată, a ajuns în hambare, continuăm arăturile. Ne-am organizat în așa fel munca, încît toate tractoarele lucrează cu întreaga lor capacitate. Ilie Iosif, Gheorghe Bulgar, Stan Ștefan și ceilalți tractoriști lucrează cu rîvnă. Mărețele sarcini pe care cel de-al IX-lea Congres al Partidului le-a pus în fața agriculturii ne-au însuflețit pe toți. Cantitatea de aproape 600 kg de grîu mai mult la hectar realizată în acest an nu se datorește numai condițiilor de climă. La baza acestui succes au stat lucrările de înalt nivel calitativ, executate de oamenii noștri care au la îndemînă mașini mo-

derne, cu mare capacitate de producție. În anii cîincinului vom fi și mai bine dotați.

Acum punem bazele recoltat primului an din viitorul cîincin. Am executat arăturile pe mari suprafețe, am semănat în cultură dublă porumb furajer. Ne pregătim pentru însămînțările de toamnă: s-au reparat semănătorile, agregatele. Avem condiții ca în anii Cîincinului să sporim producțiile de cereale cu mult mai mult de 20 la sută — așa cum se arată în documentele recentului Congres al Partidului. Pentru aceasta vom continua să învățăm și să muncim din ce în ce mai bine, fără a precupeți nici un efort.

MIHAI METAXA
șeful brigăzii nr. 5 de tractoare
de la S.M.T. Balaciu, regiunea București

OMAGIU CREATORULUI ANONIM- POPORUL

Cei mai mari scriitori ai poporului nostru au adus măcar o dată în viața lor o laudă poeziei populare. Este indecuz să amintesc că discursul rostit în 9 iunie 1923 de către Mihail Sadoveanu cu prilejul primirii sale în vechea Academie este închinat poeziei populare. Mihail Sadoveanu urma în scaunul lui Ion Caragiani, venit din Macedonia și cunoscut pentru stăruința lui pentru literatura populară. Poate să fi fost doar o simplă întâmplare că urmașul lui Caragiani avea pentru literatura marelui anonim același cult și aceeași dragoste. Cu acest prilej Mihail Sadoveanu face mărturisirea de credință că „poporul este părintele meu literar”. Și aducând un omagiu înaintașilor săi pe drumul valorificării acestei literaturi, el spune: „Alecsandri, Russo, Negruzzi, dar mai ales Alecsandri încep să caute în munții și văile patriei, în satele umilite, cîntecele neamului, acele răsunete ale pușinelor bucurii și ale nesfîrșitelor dureri ale trecutului”.

tă „doină” văile „clocotesc”, codrii „se-nfloară”, munții „se clatină”. Un așa cîntec nu e nici de jale, nici de iubire, nici de plăcere ușoară”. Și în altă parte Delavrancea își mărturisea admirația pentru creația artistică a poporului. „În artă, poporul n-are nimic de învățat de la noi, ci pe toate noi trebuie să le învățăm de la el”. (Opere. Proză).

Coșbuc aduce și el omagiul său poeziei populare, căci „doina” nu este altceva decît o mărturisire de credință, față de cîntecul popular.

Al tăi sintem I Străinii
Te-ar pierde de-ar putea,
Dar cînd te-am pierde, Doine,
Al cui am rămînea?
Să nu ne lași lubim,
De dragul tău trăim;
Săraci sîntem cu toții
Săraci, dar te iubim!

sul o adevărată revelație. Și cu aceasta începe propriu-zis și activitatea sa literară. Alecsandri nu se mulțumește numai cu difuzarea largă a Doinelor sale. Traducerile franceze din Balade adunate și îndreptate și din Doine aveau un scop politic bine definit. „Într-o epocă ca aceasta, unde țările noastre au a lupta cu dușmani puternici, care cercă a întineca nu numai drepturile politice, dar și chiar naționalitatea românilor, poezia populară ne va fi de mare ajutor spre apărarea aceștia”.

Intr-o scrisoare din Paris, datată 19 decembrie 1852, adresată lui Ion Ghica el îi scrie: „Socot să pot trimite mîine la Iași noua colecție a baladelor ca să o dau numaidecît la tipărit și dacă mă va ține Dumnezeu, voi începe în curînd partea a treia ca să-mi înzestrez țara cu propriile ei comori și să dovedesc astfel că cei care neagă existența unei adevărate literaturi naționale sînt măgari cu urechi mici”.

Cum vedem Alecsandri vorbind despre poeziile adunate în Doine și-n Balade le consideră în primul rînd nu ca pe o creație proprie, ci ca „poezie populară care ne va fi de mare ajutor” și în al doilea rînd tipărirea lor o socotește drept o înzestrare a țării cu „propriile ei comori”.

Meritul mare al lui Alecsandri, este acela, că turi de Alecu Russo, care socotea Poezia populară drept „expresia cea mai vie a caracterului național”, numind Miorița „o minune poetică”, a văzut în folclor nu numai un document al naționalității și nu numai un element pentru reconstituirea unor momente din trecutul istoric, ci mai ales o valoroasă creație artistică, o mărturie a geniului creator al poporului român.

Meritul acesta avea să-i fie recunoscut de Hașdeu, care-l socotea „gloria indiscutabilă a literaturii românești în secolul acesta, reprezentantul cel mai puternic, cel mai complet al gândirii și simțirii românești”.

Avea să fie recunoscut de Rebreanu, care socotea că Alecsandri a făcut un act revoluționar aducînd și dînd la iveală o comoară de poezie populară.

Iar Sadoveanu socotea că „Alecsandri a intrupat în sufletul-i generos și a exteriorizat cu marele talent toate aspirațiile neamului nostru. Alecsandri a fost primul din elita românismului, luptător, interpret și cîntă-

Cabinetul de lucru al poetului de la Mircești.

Vasile Alecsandri

Scenă din piesa Fintina Blanduziei cu Zăbăria Birsan în rolul principal.

Și continuîndu-și elogiul, Sadoveanu arată: „Singurul document străvechi... este cîntecul popular și din el se vede că străbunii noștri au trăit într-un lung și aspru amurg de suferință... Sălaşurile oamenilor țineau între două spulberări de furtună. Iar omul, după cuvîntul biblic, era:

...ca iarba,
zilele lui
ca floarea cîmpului...

Mai încoace, mult mai încoace, în discursul ținut tot la Academie, cu prilejul primirii sale, Liviu Rebreanu aduce și el o laudă, de data asta, cum spunea el „unui înaintaș din afară”, strămoșului său, țăranul român. Și după ce relevă că limba este o caracteristică tot atât de importantă ca și comunitatea de sînge, el adaugă „la noi și aceasta este opera țăranului”. Vorbind despre folclor el spunea: „Folclorul nostru, în toate manifestările sale, e creație de popor sărac... e însă mai valoros și mai bogat decît al multor neamuri trăite în belșug”.

Cu zece ani înaintea lui Sadoveanu, Barbu St. Delavrancea își ținea și el discursul de recepție la Academie. Discursul era intitulat *Din estetica poeziei populare*. Vorbind despre doină, Delavrancea spunea: „Dar chiar în poezia populară „doina” ne revine ca ecoul eroismului nostru din trecut. Cînd un voinic cîn-

Ibrăileanu, a cărui influență și autoritate în critica românească rămîn și pînă astăzi în cea mai mare parte incontestabile, scria încă în 1919:

„Poezia populară veche cum e Miorița, cum sînt mai ales baladele, conține sufletul poporului așa cum s-a încheșat el în două mii de ani, din ceea ce a moștenit din trecutul insondabil, din toate nenorocirile istoriei lui, din tot traiul lui în cîmpiile, în munții, în pădurile, între apele țării acesteia, de-a lungul atîtor ani, atîtor toamne și primăveri... Miorița a răsărit cîndva, de mult, — în supremul moment de creație poetică al rasei daco-romane — în capul unui păstoraș genial din Carpați... Miorița a rămas, a trăit înfruntînd veacurile, pînă ce a auzit-o Alecu Russo la Soveja, — pentru că ea a vorbit inimii omenești sute de ani în șir...” Și totuși, vorbind despre Alecsandri, Ibrăileanu îi va imputa acestuia „că a falsificat realitatea” socotînd pe țăran ca pe un „decor al naturii” și că în general bardul de la Mircești n-a vibrat la „suferința țăranului român”. Ba mai mult, undeva, (în *Țăranul în literatura românească*) Ibrăileanu socotea că „Alecsandri, de pildă, ia foarte mult de la popor: Doinelile sale, s-a zis, pot face pe cineva să le ia drept creațiuni populare. E o exagerație, e drept, dar e drept că el și-a însușit, în Doine, foarte mult din forma și elementele populare...”.

Adevărul adevărat este că Alecsandri descoperă poezia populară în anul 1842. Ea devine pentru din-

ref. A fost unul din creatorii României moderne și prin prestigiul și strălucirea talentului său a simbolizat întreaga epocă și întreaga operă”.

Așadar Alecsandri a fost primul. Primul din elita românismului care aduce prinosul de recunoștință marelui creator, marelui anonim, Poporul.

După dînsul a venit Eminescu. Și după Eminescu ceilalți. Și nu pot încheia aceste însemnări fără să amintesc de acel omagiu, de cîntarea cîntărilor adusă poporului de către Tudor Arghezi într-un discurs rostit acum vre-o trei ani: „Plugarii, spunea el, ne-au dat moștenirea limbii, a simțirii și a frumuseților, împletite în singurătățile marilor suferințe. Noi scriitorii n-am fi născocit nimic fără ajutorul acestei moșteniri... Grauriile noastre sînt ale poporului, cartea noastră izvorăște din înțelepciunea și din puterile acestui popor. Cărturarii noștri și dascălii noștri sînt ciobanii Mioriței. Chemarea noastră este să-i dăm poporului înapoi, mai înfrumusețată, dacă se poate, zestrea strînsă de acest mare părinte, al nostru al tuturor, Poporul. Încercăm cu sîială, să nu cumva s-o împușcăm...”

La o sută de ani de la tipărirea Doinelor și Baladelor lui Alecsandri, cuvintele lui Tudor Arghezi adăugau încă o cîntare de laudă la adresa creației artistice a poporului. Și în mod indirect un cuvînt de prețuire pentru marele merit al lui Alecsandri.

Din lumea animalelor

VIATA CIMPANZEILOR

de acad. EUGEN A. PORA
profesor emerit

Fig. 1

Cimpanzeii trăiesc în Africa tropicală, în pădurile bogate în fructe și verdețuri. Se întâlnesc mai multe specii, dar toate au o existență uniformă. Trăiesc în grupuri de 8—14 indivizi, conduși de un mascul mai în vârstă (ce poate ajunge până la 1,60 m înălțime), 2—3 masculi mai tineri și cu femele care au pui în tot timpul anului. Aproape toată viața și-o petrec în copaci, unde aleargă ușor de pe o creangă pe alta, de la un copac la altul, cu ajutorul lianelor, făcând sărituri acrobatice. Se hrănesc cu fructe, semințe, muguri, frunze succulente, dar se pare că nu se dau înapoi nici de la o șopirlă, insecte sau chiar mici mamifere. Carnea o mănincă împreună cu frunze de tufe pe care le rup din jur. Dar cele mai

(care, de asemenea, este adesea veninos) și să nu îi furea leopardul, dușmanul cel mai mare al cimpanzeilor.

Între cimpanzeii există o serie de semnificative diferențe. Astfel, înțelegerea dintre doi indivizi, care nu s-au văzut de un anumit timp, este însoțită de întinderea mâinilor unul spre altul, lovirea pământului cu fața miinii, producerea unui sunet uniform și liniștitor. Când unul găsește mai multă mâncare decât poate consuma, produce niște sunete speciale care cheamă pe ceilalți indivizi la hrană. Când se ivește vreun dușman, se anunță cu un sunet de asemenea special, care este altul pentru leopard, altul pentru un șarpe, altul pentru o ciupercă etc.

Puii ajung adulți abia după vreo 8 ani, când intră în categoria celor „serioși”, care nu se mai joacă, ci umblă după hrană, după femele.

Mulți cercetători despre curiozitatea nemăsurată a cimpanzeilor. Ei se agită mereu, caută mereu în jur, mâinile lor sînt mereu în mișcare. După mai multe săptămîni cimpanzeii se apucă de tabăra omului (dacă acesta nu le-a făcut nimic, ci doar i-a supravegheat) și ajung chiar să se apropie pentru a-l lua o banană din mînă. Sînt sociali și învață repede o mulțime de lucruri. Fața lor poate exprima o serie de stări funcționale: curiozitatea (buzele țuguiate mult înainte), atenție, bucurie (ca un ris omenesc), teamă (țipă), dragoste de pui, groază de dușman, durere fizică etc. (fig. 3). Chiar între ei se înțeleg cu ajutorul mimicii feței și al unor gesturi cu mîna.

În mod obișnuit, cimpanzeii umblă în 4 picioare, dar cînd duc vreo greutate în mîini, pot umbla cu ușurință în două picioare.

Cimpanzeii pot fi găsiți destul de des în grădini zoologice și în circuri. Aici se dresază foarte repede și ușor. Reflexele lor condiționate (obișnuința) se formează după 3—4 încercări (la om astfel de reflexe se pot forma chiar numai după o singură încercare). Se atașează puternic de cel care îi îngrijește și hrănește, învață să mănînce la masă din farfurii, folosind lin-

Fig. 3

gura, furculița, chiar cuțitul. Beau din cești sau pahare, fumează după masă, se plimbă cu bicicleta, aleargă pe frînghii, aprind focul etc. Pe un vas cu pinze se trag învățați să strîngă vecele, să tragă înălțările, să facă lucrul unui matelot.

Nu toți indivizii sînt la fel de inteligenți. Unii învață ușor (dar uită ușor), alții învață mai greu (și uită mai greu), unii sînt foarte nervoși, alții foarte liniștiți etc. Un cimpanzeu a putut fi învățat să cunoască pozi-

nea de număr pînă la șapte. El aduna din cușcă un număr de bețișoare după cum i se cerea: patru, șase, șapte. Dacă i se cerea numărul șapte și în cușcă nu erau decât șase bețișoare, rupea unul în două și astfel prezenta șapte, pentru ca să poată primi răsplata: o banană.

În captivitate nu trăiesc mai mult de cîțiva ani, căci mor de tuberculoză. În libertate însă ajung pînă la vîrsta de 45 de ani.

În laboratoarele de psihologie și fiziologie se studiază îndeaproape comportamentul lor și felul cum se fac asociațiile între noțiuni și obiecte. Pentru a putea lua o banană pusă pe grilajul de sus al unei cuști înalte de sîrmă, un cimpanzeu a pus una peste alta 4 lăzi, ce se găseau răspîndite la întîmplare prin cușcă. Pentru a trage o banană ce era la peste un metru în afara cuștii, el s-a folosit de niște bețe ce se puteau băga unul în altul ca să se prelungască, iar pînă la urmă a tras banana și a mîncat-o. Pentru a scoate o banană închisă într-o ladă cu locaș complicat, cimpanzeul a învățat repede să deschidă lacătul, să ridice capacul lăzii și să îl proptească ca să nu cadă apoi a intrat în ladă să scoată banana. În fața unei oglinzi mari se comportă ca și sălbaticii. Îi dă tircoale să vadă la spate pe cimpanzeul pe care îl privește în față. Prinde oglinda în brațe și rămine totuși foarte nedumerit că nu este în realitate un alt cimpanzeu în oglindă.

Cimpanzeul este, alături de gorilă și orangutan, o maimuță din cele mai apropiate de om. Dintr-un trunchi comun s-a desprins în miocen (acum peste 10 milioane de ani) o ramură care a dus la omul de azi (prin Pitecanthropus, Sinanthropus, Prul de Neanderthal). Dar cimpanzeul a rămas tot o maimuță și trebuie privit ca atare. Ca maimuța are o viață interesantă, care în multe privințe se aseamănă cu omului, mai ales a omului primitiv.

Am avut ocazia să văd în Australia populația aborigenă, care în mare măsură trăiește în triburi de stări mult familii, umblă toată ziua după hrană, nu rar doarme în copaci, se înțeleg între ei prin multe semne (dar au deja și un limbaj) etc. Acest om australian, pus în condiții civilizate de mic copil, se dezvoltă ca oricare dintre noi, pe cînd cimpanzeul, pus în orice condiții, cit de civilizate, nu poate fi niciodată un om. Pe cimpanzeu se pot face o serie de observații referitoare la apariția gândirii, a sentimentelor, a limbajului prin semne etc. Astfel, cimpanzeul, pe lîngă faptul că este o maimuță de toată drăgălășenia, ne poate fi de mare folos pentru înțelegerea formării proceselor noastre psihice. Din acest motiv, în Africa există în momentul de față trei expediții complexe, cu tabăra lîngă triburile de cimpanzei, pe care îi studiază cu mijloacele moderne ale științei.

Fig. 2

preferate fructe sînt bananele, din care pot mîncă zilnic pînă la 30—40 de bucăți. Uneori atacă culturile negrilor făcînd destule stricăciuni.

Tribul familial trăiește pe o anumită întindere de pădure și numai rar depășește limitele acesteia. Noaptea dorm în copaci, unde își fac un fel de cuib de crengi, iarbă, furcuscate. Se culcă pe o parte, cu mîna dreaptă pe pernă și dorm înghemuiți, fiecare separat (fig. 1). Numai în caz de boală folosesc același cuib de mai multe ori. În mod regulat, călătoresc toată ziua și dorm unde îi prinde noaptea. Toți membrii unui trib dorm în același copac sau cel mult în doi copaci vecini.

Mai ales în orele calde ale zilei, cimpanzeii „se purecă” unul pe altul, scoțînd cu răbdare și dezinteres tot felul de semne, de gaturi din blana lor destul de rară, care însă se „murdărește” din cauză că aleargă mereu prin copaci. Uneori coboară și pe pămînt pentru a șermoni vreun furnicar cu paiul, cu bețe pe care le iau din jur. Pe paiul scos din furnicar se agață furnici pe care maimuțele le mănîncă cu multă plăcere. Au teamă de ciuperci, pe care le semnaleză cu gesturi furioase și strigăte speciale. De asemenea, se îngrozesc de șerpi, față de care iau o atitudine de ceartă, de frică, ridică brațele în sus, strigă, se aruncă în copac pentru a veni din nou în apropierea țiroarei, în care aruncă tot ce le cade în mînă (fig. 2).

Mamele au grija puilor. Aceștia, după naștere, sînt purtați, pînă pe la 4 luni, agățați de blana maternă. El sug și de la un timp mai primesc anumite mîncăruri mestecate și înmuiate de mamă. Abia pe la 5 luni încep să se miște și săngere, dar numai după 8 luni sînt absolut siguri pe picioare și pe mișcări. La această vîrstă însă puii se joacă mereu unii cu alții, ca și copiii. Mamele îi supraveghează din aproape, să nu atingă vreo ciupercă (care fiind veninosă poate să îi omoare), să nu se joace cu vreații șarpe

Curiozități

Veverița „pietroasă”

În zona deserturilor din sud-vestul Americii de Nord trăiește un curios — veverița „pietroasă”. Foarte vioace de felul ei, această veveriță poate să nu bea apă timp de... o sută de zile. E o performanță serioasă, dacă ne gîndim la cămilă, care poate să stea lăra apă timp de 30 de zile. În prezent se fac cercetări pentru a se vedea în ce fel s-a adaptat, atît de bine la secetă, acest animal.

„Vacile” furnicilor

Furnicile roșcate, mirmicele, care trăiesc în zona de mijloc a globului pămîntesc, deși foarte belicoase de felul lor, se arată deosebit de răbdătoare cu păduchii verzi, pe care chiar îi păzesc de dușmani. Păduchii verzi secretează un „lăptișor” dulce, foarte plăcut furnicilor. Pentru a-l face să secreteze „lăptișorul”, furnicile îi curăță de praf pe păduchi și-l gîdilă cu antenele.

Cucul vîntor de șerpi

În Mexic trăiește o pasăre înrudită cu cucul european. Ea are picioarele foarte mușchiuloase, puțin alergătoare și vîntor de 25 km pe oră. Coada cucului mexican e lungă, iar pliscul puternic. El vinează șopirle, rozătoare mici, insecte. Este celebru mai ales prin victoriile sale asupra șarpelui cu clopoțel. Vîntor șarpele, cucul îl apucă și începe să-l izbească de pămînt, nelăsîndu-l să-și vină în fire. Păstorii de prin părțile locului povestesc că atunci cînd cucul dă de un șarpe care doarme, se apucă să construiască în jurul lui un țarc din cațuși, după aceea așteaptă pînă ce se trezește șarpele și îl omoară.

Mirosul protector

Un preparat chimic, cu un miros pe care nu-l suportă cîinaș, pisicile, șobolanii și alte animale a fost realizat în Anglia. Cu ajutorul acestui preparat pot fi protejați arborii fructiferi de pîldă de rozătoare. Sîmțînd mirosul animalele fug și nu se mai întorc niciodată în locul cu pricina.

Insecte generatoare de căldură

La Congresul internațional de entomologie, care s-a ținut de curînd, savantul american R. Callahan a emis o interesantă ipoteză. El a constatat că unele specii de insecte își pot menține corpul la o temperatură cu cîteva grade mai ridicată decât aceea a mediului înconjurător, devenind în felul acesta un fel de generator de radiații termice, adică de unde electromagnetice din sectorul infraroșu al spec-

trului. Această radiație este recepționată de mandibulele insectelor, care, după părerea lui R. Callahan, joacă rolul de antene.

Dacă ipoteza — care a fost bine primită de oamenii de știință — va putea fi confirmată prin experiențe mai pretențioase, ceea ce de altfel și-a și propus un grup de biofizicieni și radioingineri englezi, se vor deschide perspective is-

trugătoare. Ele ar putea fi prinse în cursul ajutorului unui generator corespunzător de raze infraroșii.

Cît despre insectele folositoare, ele ar putea fi captate în același mod, acolo unde este necesar, de exemplu pe ogoare, pentru polenizarea culturilor agricole, sau în livezi pentru a le folosi împotriva insectelor dăunătoare.

Vesti din URSS

Ca să se poată răspunde precis la întrebarea: „Care este regimul optim de incubație?” Ideal ar fi ca să se fixeze un termometru în lăuntrul unui ou pus în incubator. Dar cum să faci aceasta fără a vătăma embrionul? Introducerea unui termometru obișnuit este imposibilă. Dar oamenii de știință de la Institutul de agrofizică din Leningrad au creat un termometru original. La capătul unui ac s-a fixat un senzor microscopic care, introdus în ou, nu stingherește cu nimic dezvoltarea embrionului.

Figurat vorbind, acul de naștere al orașului Talnab l-au semnat geologii. În vara anului 1960 a fost descoperit în peninsula Taimir, la 25 km de Novilsk, un nou zăcămint de mine-reuri de cupru și nichel. În curând, spre aceste ținuturi, de dincolo de Cercul polar, unde termometrul se menține, aproape tot timpul anului, sub 40 de grade, iar vinturile năpraznice te trînesc una, două, la pământ, au început să vină voluntari, mai cu seamă tineri, căci ținutul a hotărât să ia sub patronajul său acest șantier. La început ei au locuit în corturi, mai apoi au apărut ansamblurile de blocuri, magazinele, braseriile, oficii poștale etc. Orașul Talnab este în plină creștere, paralel cu construirea minci care, conform prevederilor, va trimite spre fabrici, încă în 1965, minereuri extrase acolo.

Noi tipuri de mașini agricole au fost create la uzina din Volgograd. Astfel, tractorul pe șenile DT-75 are o serie de avantaje față de binecunoscutul DT-54: motorul mai puternic cu aproape 50 la sută, șapte schimbătoare de viteză în loc de cinci, viteza 5,1 până la 10,7 km pe oră, consum de carburanți aproape egal la un randament mai ridicat cu aproape 30 la sută, rezistență mai mare la uzură.

Numărul cărților editate anual în R.S.S. Letonia s-a dublat față de anul 1938, iar tirajul lor a crescut de cinci ori.

Apocope jumătate din totalul instalațiilor de pompare care deservește rețeaua de irigație din Tadjikistan funcționează automat. Iată, de pildă, în sala de mașini a stației de pompare Ceaukarron trece, doar din cînd în cînd, un mecanic pentru a controla dispozitivele automate.

E. M.

UGANDA

Cei dintii călători care au sosit în Uganda au denumit-o „perla Africii”. În adevăr, s-ar părea că Africa și-a adunat aici toate frumusețile și toate bogățiile. Ce nu găsești pe cei 243 410 km² ai Ugandei, străjuți de marele lac Victoria la sud și granița Sudanului la nord? Vulcani stinși cu virfuri semețe, gheisere (izvoare de apă fierbinte) deasupra cărora stăruie întotdeauna picile pline de taine, păduri nesfirșite; nenumăratele lacuri par tot atâtea oglinzi pe care soarele torid al Africii le-a presărat aici ca să aibă în ce se privi...

Ca în poveștile care ne-au încântat copilăria, trăiesc pe acest pământ leul cu coamă impunătoare, girafa cu gîtul lung, crocodilul cu pielea solzoasă. Uganda este singurul loc de pe glob unde se mai pot întîlni rinoceri albi cu pielea ca laptele. Aici trăiește o pasăre extrem de rară, ciocirila cu diademă, care figurează pe stema țării. 7 000 000 de oameni — negri și indieni, arabi și albi alcătuiesc populația țării. În jurul și sub picioarele lor țara clocotește de bogății. Uganda dă lumii cafeaua cea mai fină (120 000 tone anual). Din păduri se extrage lemn pentru mobilă cea mai luxoasă. Pe cimpii cresc bumbacul, porumbul, arborele de cauciuc. Subsolul conține mine-reuri din cele mai căutate în zilele noastre: bauxita (materia primă pentru industria aluminiului), cupru, vanadiu etc. Rîurile Ugandei (mai bine de o zecime a țării e acoperită de apă) pot pune în mișcare zeci și zeci de hidrocentrale. De-abia în ultima vreme, oamenii de aci au început să se bucure de bogățiile țării. Pînă în octombrie 1962, Uganda a fost „protectorat britanic”. „Protecția” aceasta n-a lăsat aici

aproape nimic. Totul a trebuit luat de la început. De-abia după obținerea independenței au apărut primele cooperative, primele școli, cei dintii doctori pregătiți în cea dintii universitate a țării...

Și totuși stăpînirea britanică a lăsat ceva Ugandei. I-a lăsat neînțelegerile așitate mult timp între fostele regate, precum și între diversele triburi ale țării. Neînțelegerile degenerate adesea în lupte armate. Avioanele incendiază savane, oamenii sînt nevoiți să-și părăsească satele, miile dintre ei cad morți și răniți. Luptele se duc adesea la mari înălțimi, în munți cu nume ciudate cum ar fi Ruwenzori.

Congresul popular al Ugandei, care deține puterea în țară, depune toate strădaniile pentru pa-

cificarea întregii populații. Pentru a obține pacea s-a recurs chiar la o soluție originală: fostul rege al regatului Buganda, (care face acum parte din Uganda), a fost ales președinte al țării! După alegeri, regele Mutesa al II-lea a devenit președintele Edvard Mutesa. Președintele este un om de vreo 40 de ani, energic, activ și cu idei înnoitoare. El a organizat un plebiscit cu privire la disputele între teritorii și a elaborat un plan de 5 ani pentru crearea unei industrii naționale în Uganda. Cele dintii succese realizate arată că poporul Ugandei e gata să îndeplinească obiectivele care au ca scop să ducă la transformarea țării sale într-un stat modern.

R. ȚIULESCU

Uganda: cursuri de educație sanitară în aer liber.

Radio - Televiziune

(Din programul pe săptămîna de la 12 sept. — 18 sept. 1965)

RADIO

RADIOJURNALUL ȘI BULETINE DE ȘTIRI: Duminică: programul I: 7; 20; 22; 23.52; programul II: 7.30; 10.30; 14; 19; 21; 23; 0.52; programul III: 18; 21.30; în fiecare zi de lucru: programul I: 5; 6; 7; 10; 12; 14; 16; 20; 22; 23.52; programul II: 7.30; 8; 11; 13; 15; 17; 19; 21; 23; 0.52; programul III: 18; 21.30.

EMISIUNI PENTRU SATE: Duminică: programul I: 7.30 — Jurnalul satelor; în fiecare zi de lucru: programul I: 5.15 — Jurnalul satelor.

Duminică: programul I: 8.30 Teatru la microfon pentru copii: „Vasile Alecsandri”. Scenariu radiofonic de Mihai Crișan. 12.05 Noi înregistrări de muzică populară. 13.30 De toate pentru toți. 15.15 Program de muzică populară la cererea ascultătorilor. 18.30 Concert folcloric. 20.15 „Zilele Vasile Alecsandri”. Teatru la microfon. Cuvînt introductiv: Miluță Gheorghiu. „Chirița în provincie”: programul II: 12.00 Calendar literar pe luna septembrie. 18.30 La microfon: Sadra și umorul. 18.00 Varietăți muzicale. 21.20 Seară de romanțe cu Elena Zamora, Alexandru Grozuță și Nicu Stănescu.

Luni: programul I: 8.04 Cîntec și joc de pe platurile bănățene. 12.30 Muzică populară îndrăgită de ascultători. 17.00 Program de muzică populară la cererea ascultătorilor; programul II: 8.30 Melodii populare: „Drag mi-e cîntecul de lume”. 14.25 Melodii populare interpretate de Ecaterina Cuziuc, Ion Blăjan și Marin Fogon. 16.30 Doină, doină, cîntec dulce — emisiune de muzică populară. 20.50 George Folescu și Alexandra Feraru interpretînd muzică vocală de Dumitru G. Kiriac.

Marți: programul I: 8.35 Melodii populare oltenesti. 11.15 Suita „Prin Țara Motilor” de Mircea Chiriac. 12.03 Melodii populare transilvănene. 12.30 „Pe malul mării” — muzică ușoară. 17.45 Melodii populare îndrăgite de ascultători. 20.55 Cîntă Raveca Săndulescu și Iosif Mihuț — în program melodii populare; programul II: 8.00 Opere românești inspirate din basme. 9.03 Din cîntecele și dansurile popoarelor. 9.30 Vorbește Moscova. 16.30 Melodii populare interpretate de Minodora Nemes, Costel Moisa și Stela Firulescu. 19.30 „Zilele Vasile Alecsandri”. Teatru la microfon „Pîntina Blanduziei” de Vasile Alecsandri.

Miercuri: programul I: 10.30 „15 minute în tovărășia unor povestitori populari”. (Pe platurile sucevene cu Petre Popovici Păduraru și cu Simion Hirnea în Țara Vancei). 15.16 Melodii populare interpretate de Ilie Bulgaru și Florea Burnea. 20.55 Muzică populară interpretată de Iocana Crăciun și Constantin Bordenianu; programul II: 9.33 Folclor orășenesc. 14.35 Melodii populare interpretate la diferite instrumente. 16.00 Prelucrări din folclorul popoarelor Asiei. 18.30 Capodopere ale literaturii — „Apus de soare” de Barbu Ștefănescu Delavrancea.

Joi: programul I: 8.30 „Pădure, dragă pădure” — emisiune de muzică populară. 12.03 Melodii populare interpretate de Alexandru Bidirel, Ilie Artinescu și Ion Stoicănel. 17.15 Cu microfonul prin regiunea Oltenia. 17.35 Cîntec din folclorul nou și jocuri populare; programul II: 7.50 „Dragu mi-l bade de tine” — emisiune de muzică populară. 10.30 Soliști și formații artistice de amatori. 13.03 Rapsozi ai cîntecului nostru popular. 14.35 Ariei din opere de compozitori români. 18.00 Din comara folclorului nostru. Un străvechi obicei gorjenesc — „Hăulțul”.

Vineri: programul I: 8.06 Tineri interpreți de muzică populară. 10.03 Teatru la microfon — „Steaua polară” de Sergiu Fărcășan. 11.27 Melodii populare din diferite regiuni ale țării. 18.00 Din cele mai cunoscute melodii populare. 18.30 Muzică ușoară de H. Mălineanu. 18.50 Tribuna Radio. Directivele Congresului al IX-lea — programul înfloririi multilaterale a României socialiste. Mecanizarea complexă și chimizarea agriculturii; programul II: 15.30 Din țările socialiste. 16.00 „Dobroge, mîndră grădină” — emisiune de muzică populară. 17.30 Sfatul medicului: Alimentația rațională a școlarului. 20.35 Melodii populare interpretate de Traian Uilecan, Alexandru Țîrșu și Ion Zlotea.

Sîmbătă: programul I: 8.30 „Ca pe Mureș, pe la noi” — emisiune de muzică populară. 12.03 Din folclorul muzical al popoarelor. 16.30 Emisiune muzicală de la Moscova. 18.20 Melodia populară și interpretul preferat. 18.55 Program de romanțe; programul II: 9.03 Cîntă orchestra de muzică populară „Doina Olteniei” din Craiova. 11.45 Sonata pentru vioară și pian de Sabîn Drăgoi. 13.30 „Cîntăm patria socialistă” — program de cîntece. 17.15 Cîntă Angela Moldovan. 19.30 Pagini de călătorie. „Prin Franța și Spania”. Note de drum de Dan Deșliu. 20.30 Drag mi-e cîntecul și jocul.

TELEVIZIUNE

DUMINICĂ

11.00 Emisiune pentru sate: În agenda emisiunii: Cum trebuie să fie semănat grîul în toamna aceasta? În continuarea emisiunii o întîlnire cu Ilie Vede-tot. Un amănunt important: în drumeția sa, Ilie Vede-tot a fost însoțit de un aparat de filmat și un magnetofon. Se anunță ceva „strict autentic”.

Își vor da concursul: Marica Munteanu, Elena Siminescu, Aurelia Jurj, Ion Bogza, Cornel Rusu, Bimbo Mărculescu și o formație instrumentală condusă de Nicu Stănescu.

16.30 Duminică sportivă: Finalele campionatelor republicane de ciclism pe pistă. Transmisiune de la Velodromul Dinamo.

20.00 Varietăți „București-Paris-București” Emisiune de Mircea Crișan și Radu Stănescu.

LUNI

20.15 Cîntă Galina Vișnevskia.

20.55 Selecțiuni din programul celui de-al III-lea Festival Internațional al Teatrelor de păpuși și marionete.

21.40 Miniaturi coregrafice.

MIERCURI

20.00 Emisiune de teatru „Britanicus” de Racine. Interpretează un colectiv al Teatrului Național din Iași.

JOI

20.00 Film: „Prieten de noapte”.

21.30 Cîntece și jocuri din diferite regiuni ale țării.

VINERI

21.30 Selecțiuni din programul celui de-al III-lea Festival Internațional al Teatrelor de păpuși și marionete.

22.30 Întîlnire cu Magda Ianculescu.

SÎMBĂTĂ

21.00 Retrospectivă umoristică. Emisiunea a XIV-a cu... Mihai Ciucă.

21.25 Filmul: „Urmele duc la al 7-lea cer” (III).

22.40 Seară de jazz cu Richard Oșanitchi.

„CU RAIONUL STAU BINE!”

Marin Presură, un bărbat de vreo treizeci și cinci de ani, președintele cooperativei agricole de producție din comuna Dropia, stă la masă cu un prieten din Vasilați. Vorbește fără încetare, povestind cât de bine îl privește pe el tovarășii de la raion. Prietenul se uită lung în ochii lui. Apoi zîmbește și îl întreabă:

— Cu membrii cooperativei cum te împaci?

— Mde... Cum să spun? Mulți ar vrea să fie în locul meu! În general, însă, știut fiind că mă prețuiește raionul...

— Deoarece veni vorba, intervine prietenul, la voi cum merg treburile?

Marin Presură își suge buzele și suride sigur pe sine.

— Și la noi au fost unele probleme, dar le-am rezolvat. Cu ajutorul raionului...

— Eu am auzit că...

— E drept, a fost un caz. A venit unul la mine în birou și-a început să strige că de ce nu i-am dat

lot ajutător? M-a acuzat că sînt prea autoritar. Însă chiar membrii cooperativei l-au pus la punct. Vreo doi, care s-au întîmplat de față, l-au luat de mîna și l-au dat afară.

— Și nu s-a dus să se plîngă mai sus?

— S-a dus la raion... Dar... cum spusei, acolo sînt cunoscut și prețuit de toți.

— Totuși, de ce n-ai supus problema adunării generale sau măcar consiliului?

— Poate că așa ar fi trebuit.

Marin Presură se oprește din vorbă. Ca și cum și-ar fi amintit de ceva neplăcut, își schimonosește fața cu o strîmbătură și reia:

— Se mai întîmplă citeodată ca plîngerile să ajungă mai sus. Dar dacă ai o plapumă, vorba cîntecului, nu te doare capul. Anul trecut, s-au găsit unii deștepți care-au trimis un memoriu. Cei care au venit în anchetă au cercetat și...

— ...s-a aranjat.

Presură își ia un aer de nemulțumire.

— Ce-ți trece și ție prin minte? La noi nu merge pe aranjamente. Oamenii s-au informat... au cercetat și au aflat și opinia raionului. În consecință, mi-au dat dreptate.

— Stai puțin, zice prietenul. Au venit cu părinți, zece precepte? Au tras concluziile fără să facă anchetă la fața locului? Aveau datoria să vorbească și cu membrii cooperativei. Măcar cu doi-trei.

— Ei, i-o întoarce îngăduitor Presură și rîde cu hohote. Cum îți închipui? Au vorbit cu vreo douăzeci. Crezi că la noi așa se lucrează? Depinde însă de apreciere. Cine poate să aprecieze mai bine ca raionul? El le știe pe toate. Ne cunoaște pe fiecare, în parte.

— Știu că uneori... Și, pe deasupra, poate că, într-adevăr. Nu cumva ai greșit?

— Asta este părerea ta...

— După cum ai spus, și a oamenilor.

— Mă sfătulești să mă situez în coada maselor?

Președintele cooperativei povestește că lăncu Dogaru a mers pînă acolo, încît a cerut să fie recalculată normele, că sînt prea mari.

— Cum să le recalculezi fără aprobarea organului superior? se înfurie președintele. Spune și tu, asta nu-i anarhie?

Prietenul încearcă să-l domolească, răspunzînd că, într-adevăr, este necesară și aprobarea organului superior, dar problema trebuie studiată adînc, în comună, la fața locului.

Presură încheie sentențios:

— Nu sînt de acord!

Au trecut șase luni. Presură stă iarăși de vorbă cu prietenul său. Acuma nu mai e președinte. Adunarea generală a ales altul în locul lui.

— După cum ți-am mai spus, mulți mi-au rivnit postul și m-au lucrat, spune el cu tristețe.

— Atunci, ziceai că...

— Auzi! M-au acuzat, că am lucrat de unul singur și-am nesocotit colectivul.

— Bine, dar raionul? se interesează prietenul.

— Raionul mi-a tras o săpunea-lă, o s-o țin minte și în mormînt! Mi-a spus că sînt vinovat. Că...

— Altădată ziceai...

— Ziceam... Minică, instructorul de la sfat. El m-a încurajat și pe urmă m-a lăsat baltă.

— Care va să zică?...

În loc de răspuns, Marin Presură oftează adînc.

M. ZAHARESCU

LA LIPSURI, ALȚII POARTĂ VINA

Un leu veni într-un control
Și prin ogrăzi dădu ocol.
Pășind semeț, cu pasul rar,
Ajunse lingă un cuibar:

— Ce ou frumos! Minunăție!

Ar trebui pictat să fie!

Ovalul lui e-atît de fin...

— E drept, răspunse un asin,
Plecîndu-se respectuos,

Nu zic că nu, e-un ou frumos

Dar am muncit la el, nu joacă,

Pînă-l făcui așa, să placă...

— Ne-am străduit! Vorbi apoi,
Mișcînd din coadă, un cotoi,

Și completă, am dedus, Grivei:

— Eforturi am depus toți trei!

— Și totuși, spuse leul iar,
Vă fac și un reproș amar:

Pe fața oului, curată,

A mai rămas o mică pată...

— O mică pată? Toată vina

O poartă numai ea, găina! —

Țipară într-un glas tus-trei,
Îi arătăm noi dumneaei!!

DAVID B. FLORIAN

IGOR BLOCK

și V. D. POPA

Întîmplările familiei POPESCU

— Imi dai voie să mă prezint: Popescu! Bobiță Popescu. Azi am luat salariu...

„azi îl „popesc”
— Băieți, arta e lungă, viața e scurtă! Să bem! În vino, veritas! Am fost tare la latină...

— A fost de cinci stele... draga mea...
— Ți-arăt eu, stele... verzi.

— Lasă „Sportul” ăla!
— Pavlovici a-nscris trei goluri...
— Gîndește-te mai bine la „golurile” noastre... Dar las'că am găsit eu sistemul să le umplem.

— Da, un libret C.E.C. cu dobîndă și ciștiguri. O prietenă mi-a mărturisit că acest instrument de economisire l-a produs multe surprize plăcute și mari satisfacții familiare...

Va urma

Desene de
NEAGU RĂDULESCU

Medicul: — Și cînd ai constatat lipsa de memorie?
Inginerul agronom: — Cînd am văzut recoltele slabe mi-am dat seama că am uitat să respect regulile agrotehnice.
Desen de P. GRONSKY

GHECITORI DUPĂ ORAR LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

GEOGRAFIE

BOTANICĂ

Muntele acesta mare
'Are un aspect ciudat:
După nume ți se pare
Că ar fi decapitat.

(Muntele Retezat)

Un oraș ce se socoate
Unic în geografie;
'Are-o mare calitate:
E oraș cu garanție.

(Cugir)

Porțile acestea late
Nu sînt de fierari lucrate;
O știu toți ce le văzură —
Sînt făcute de natură.

(Porțile de Fier)

O mîndrețe printre flori
Și... la fete-n obrăzori.

(Bujorii)

ASTRONOMIE

Cînd ciobită și cînd plină,
Mîndra nopților regină
Azi așteaptă-nfrigorată
Ca să fie vizitată.

(Luna)